

Správa o implementácii Podpornej schémy na návrat odborníkov zo zahraničia za rok 2018

Predložená správa obsahuje informácie o východiskách, cieľoch, zabezpečení a stave implementácie Podpornej schémy na návrat odborníkov zo zahraničia (ďalej len „schéma“), schválenej uznesením vlády SR č. 368 z 8. júla 2015 za obdobie roku 2018.

O Podpornej schéme na návrat odborníkov zo zahraničia

Východiskom na vytvorenie schémy bola skutočnosť, že SR patrí v rámci Európskej únie k štátom s najvyšším podielom študentov vysokých škôl študujúcich v inom členskom štáte. Podľa údajov Eurostatu bol v roku 2012 podiel vysokoškolákov zo SR študujúcich v inom členskom štáte EÚ alebo štáte v rámci EHP 14,3% z počtu študentov vysokých škôl so slovenským občianstvom. Vyšší podiel občanov študujúcich v zahraničí majú len Luxembursko, Lichtenštajnsko, Cyprus a Island. Vo všeobecnosti sa predpokladá, že podstatná časť týchto absolventov sa následne etabluje na pracovnom trhu v štáte, v ktorom absolvovala vysokoškolské štúdium, čo má na Slovenskú republiku viaceré negatívne vplyvy.

Slováci, ktorí sa etablovali v zahraničí, by v prípade svojho návratu na Slovensko mohli využitím svojich skúseností a kontaktov v zahraničí pozitívne vplyvať na smerovanie slovenskej spoločnosti či skvalitňovanie verejných služieb, vo všeobecnosti správy vecí verejných, prípadne môžu napomôcť skvalitňovaniu vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania.

S návratom odborníkov na Slovensko môžu byť spojené viaceré náklady, v závislosti od trvania obdobia po skončení vysokoškolského štúdia, náklady stratenej príležitosti (napr. finančné ohodnotenie za prácu v zahraničí v porovnaní s ohodnotením vo verejnom sektore na Slovensku), náklady spojené s úhradou pôžičky na štúdium v zahraničí, ale aj nefinančné náklady, ako napríklad prerušenie sociálnych väzieb v prípade návratu na Slovensko, zmena podmienok pre rodinných príslušníkov a mnohé ďalšie. Cieľom schémy je preto vytvoriť dostatočne prítiažlivý stimul pre návrat odborníkov na Slovensko znížením či čiastočnou kompenzáciou existujúcich bariér.

V danom období rokov 2015 – 2018 ide o prvú schému svojho druhu v podmienkach SR. Schéma je zameraná na dve cieľové skupiny – mladých odborníkov a expertov, ktorí profesionálne dlhodobo pôsobia v zahraničí. V oboch prípadoch je podpora viazaná na podmienku, že ide o občanov Slovenskej republiky, ktorých pracovné zaradenie bude uplatnené v rámci orgánov a inštitúcií verejného sektora (primárne ústredné orgány štátnej správy, verejné a štátne vysoké školy, rezortné výskumné inštitúcie a Slovenská akadémia vied).

V prípade, že zamestnávateľom experta bude verejná vysoká škola, štátna vysoká škola, rezortná výskumná inštitúcia alebo Slovenská akadémia vied, na základe predloženého projektu môže byť poskytnutá aj finančná podpora pre inštitúciu v maximálnej sume 150 000 EUR. Podpora je určená na vytvorenie adekvátnej pracovnej pozície a s tým spojenej podpory vo vymedzenom časovom úseku (napríklad investícia do vytvorenia výskumného tímu v počiatočnej fáze). Inštitucionálna podpora sa poskytuje na základe konkrétného predloženého projektu danej inštitúcie.

Implementácia schémy v roku 2018

Predložená správa obsahuje informácie o zabezpečení a stave implementácie Podpornej schémy na návrat odborníkov zo zahraničia (ďalej len „schéma“) schválenej uznesením vlády SR č. 368 z 8. júla 2015 za obdobie roku 2018. Ide o tretí ucelený rok, v ktorom mali orgány a inštitúcie

verejného sektora a občania Slovenskej republiky možnosť využiť podporu zo schémy. Cieľom schémy je vytvoriť dostatočne prítiažlivý stimul pre návrat odborníkov na Slovensko znížením, resp. čiastočnou kompenzáciou existujúcich bariér a transakčných nákladov.

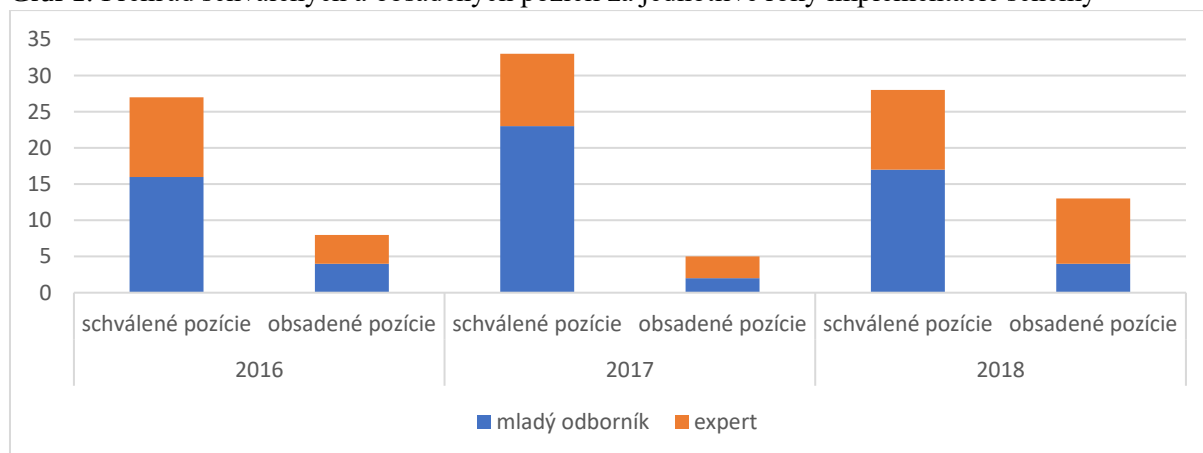
Administrácia schémy bola aj v roku 2018 zabezpečená Centrom vedecko-technických informácií SR (ďalej len „CVTI SR“), priamo riadenou organizáciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“). CVTI SR postupovalo na základe rozhodnutí rady schémy, ktorú vymenúva minister školstva vedy, výskumu a športu SR. V roku 2018 predsedal rade schémy Marek Hajduk, generálny riaditeľ sekcie vedy a techniky MŠVVaŠ SR a členmi rady boli Michal Habrman z Ministerstva financií SR a Marek Šmid, rektor Trnavskej univerzity v Trnave za akademický sektor.

Pozície zaradené do schémy

V roku 2018 boli vyhlásené tri výzvy na predkladanie zoznamu pozícií do schémy, pričom v rámci dvoch z nich bolo možné predkladať aj projekty inštitucionálnej podpory. Oprávnené inštitúcie predložili na zaradenie do schémy celkovo 31 pozícií. Rada schémy po posúdení kritérií a predložených návrhov schválila **celkovo 28 pozícií**, z toho 17 pozícií pre mladého odborníka a 11 pozícií pre experta. V roku 2018 bolo obsadených celkovo 13 pozícií (pričom 6 z nich bolo vypísaných v poslednej výzve roku 2017), z toho 4 pozície pre mladého odborníka a 9 pozícií pre experta, čo predstavuje nárast oproti 5 obsadeným pozíciám v roku 2017.

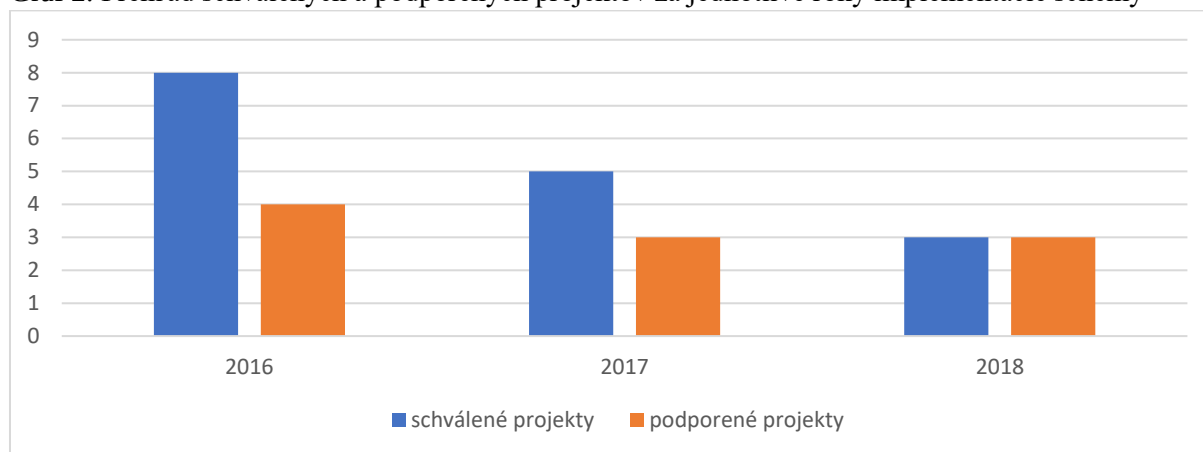
Oprávnení žiadatelia predložili v rámci vyhlásených výziev aj **štyri žiadosti o inštitucionálnu podporu** s celkovou požadovanou sumou 527 666,28 eur, z toho rada schémy schválila tri žiadosti a akceptovala možnú výšku finančnej podpory v celkovej sume **222 283 eur**. Inštitucionálna podpora sa poskytuje za podmienky obsadenia danej pozície expertom, ktorý splní predložené kritériá a kritériá schémy.

Graf 1: Prehľad schválených a obsadených pozícií za jednotlivé roky implementácie schémy

Zdroj: vlastné spracovanie.

Graf 2: Prehľad schválených a podporených projektov za jednotlivé roky implementácie schémy

Zdroj: vlastné spracovanie.

Štvrtá výzva na predkladanie zoznamu pozícií do schémy v roku 2018 už nebola vyhlásená z dôvodu časového obmedzenia trvania a dobehu schémy.

Financovanie schémy

V roku 2018 bol na zabezpečenie schémy alokovaný rozpočet v sume **1 000 000 eur**, z ktorého sa vyčerpal **969 785 eur** v nasledujúcej štruktúre:

Vyplatené príspevky jednotlivcom	305 000 eur
Z toho na pozície z roku 2016	25 000 eur
Z toho na pozície z roku 2017	180 000 eur
Z toho na pozície z roku 2018	100 000 eur
Poskytnuté príspevky na inštitucionálne projekty	639 785 eur
Z toho na projekty schválené v roku 2017	417 502 eur
Z toho na projekty schválené v roku 2018	222 283 eur
Administrácia schémy	25 000 eur
Spolu	969 785 eur

V roku 2018 mohla byť výška príspevku pre jednotlivca najviac **10 000 eur pre mladého odborníka** a **50 000 eur pre experta**. Príspevky pre jednotlivcov sú na základe pravidiel schémy vyplácané v dvoch častiach – jedna pri obsadení pozície a druhá po jednom roku zotrvania na danej pozícii. Súčasne platí, že príspevky pre pozície obsadené v poslednom kvartáli sa vyplácajú až v nasledujúcom roku. Na základe toho bolo zo schémy v roku 2018 poskytnutých sedemnást' finančných príspevkov a trom jednotlivcom bol schválený príspevok, ktorý bude vyplatený v roku 2019. V rámci vyplatenia finančných príspevkov išlo v troch prípadoch o vyplatenie druhej časti príspevku po splnení podmienky odpracovania jedného roku na pozícii zaradenej do schémy, pričom v jednom prípade išlo o pozíciu zaradenú do schémy v roku 2016 a v dvoch prípadoch o pozície zaradené do schémy v roku 2017. V ďalších dvoch prípadoch sa zrealizovalo poskytnutie oboch príspevkov v roku 2018, opäť na pozíciách zaradených do schémy v roku 2017. V šiestich prípadoch sa vyplatil len úvodný príspevok na pozície zaradené do schémy v roku 2017 a vo zvyšných štyroch prípadoch bol poskytnutý úvodný príspevok na pozície zaradené do schémy v roku 2018.

V roku 2018 bola poskytnutá **inštitucionálna podpora siedmim žiadateľom**, z toho v štyroch prípadoch na základe projektu schváleného v poslednej výzve v roku 2017 a v troch prípadoch na základe projektov schválených v roku 2018.

Záver

Na základe uznesenia vlády SR č. 368 z 8. júla 2015 bola Podporná schéma na návrat odborníkov zo zahraničia navrhnutá na roky 2015 až 2018. V tejto súvislosti sa v rámci implementácie schémy v jej prvom období bude v roku 2019 zabezpečovať plnenie záväzkov vyplývajúcich z predchádzajúceho obdobia, a to poskytovanie finančných príspevkov fyzickým osobám zabezpečované v dvoch fázach, a to po obsadení pozície, resp. uzatvorení pracovnej, príp. služobnej zmluvy (na pozície obsadené v poslednej výzve roku 2018) a po odpracovaní jedného roka pre daného zamestnávateľa.

Z implementácie schémy v roku 2018 vyplýva, že aj napriek menšiemu počtu vypísaných pozícií vyplývajúceho z menšieho počtu vyhlásených výziev, narástol celkový počet zamestnaných a podporených jednotlivcov, ktorý poukazuje na zvýšený záujem zo strany jednotlivcov zo zahraničia o návrat, resp. využitie návratovej schémy. Všetky príspevky inštitucionálnej podpory schválené v roku 2018 smerovali do akademického sektora.

V roku 2019 sa zároveň predpokladá predloženie návrhu pokračovania Podpornej schémy na návrat odborníkov zo zahraničia na obdobie rokov 2019 – 2023 s výhľadom do roku 2026.

Príloha č. 1 - Prehľad pozícií zaradených do schémy v roku 2017 a obsadených v roku 2018

Inštitúcia	Typ	Pozícia	Lehota na obsadenie pozície	Poskytnutie podpory
Fyzikálny ústav SAV	Mladý odborník	Vedúci urýchľovačového laboratória	28.02.2018	Podporený p. Herzáň
Ministerstvo financií SR (UHP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	28.02.2018	Podporená p. Grajcarová
Slovenská technická univerzita v Bratislave (MTF)	Expert	Vedecko-výskumný pracovník	28.02.2018	Podporená p. Derzsi
Univerzita Komenského v Bratislave (FMFI)	Mladý odborník	Odborný asistent	28.02.2018	Podporená p. Mizerová
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (PriF)	Expert	Vedecký pracovník – expert v oblasti teórie tuhých látok	28.02.2018	Podporený p. Gmitra
Žilinská univerzita v Žiline (EIF)	Expert	Vedecký pracovník	28.02.2018	Podporený p. Čendula

Príloha č. 2 - Prehľad pozícií zaradených do schémy v roku 2018

Inštitúcia	Typ	Pozícia	Lehota na obsadenie pozície	Poskytnutie podpory
Ministerstvo financií SR (IFP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (UHP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (UHP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (UHP)	Expert	Ekonomický analytik / analytička	31.05.2018	Podporený p. Hellebrandt
Ministerstvo životného prostredia SR (IEP)	Expert	Senior analytik / analytička	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo životného prostredia SR (IEP)	Mladý odborník	Environmentálny analytik / analytička	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Národná banka Slovenska	Mladý odborník	Výskumný pracovník NBS	31.05.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (IFP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (UHP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Mladý odborník	Tvorca regulácie dôchodkového sporenia	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Mladý odborník	Analytička / analytik verejných politík	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo životného prostredia SR (IEP)	Mladý odborník	Environmentálny analytik / analytička	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Národná banka Slovenska	Mladý odborník	Výskumný pracovník NBS	31.08.2018	Neobsadená v rámci schémy
Univerzita Komenského v Bratislave (JLF v Martine)	Expert	Vedecko-výskumný pracovník	31.08.2018	Podporený p. Lučanský
Slovenská technická univerzita v Bratislave (FChPT)	Expert	VŠ učiteľ – docent chemického inžinierstva	31.08.2018	Podporený p. Rajniak
Trnavská univerzita v Trnave (FZaSP)	Expert	Odborný asistent s vedeckou hodnotou	31.08.2018	Podporená p. Kuchariková
Ministerstvo financií SR (IFP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo financií SR (UHP)	Mladý odborník	Ekonomický analytik / analytička	30.11.2018	Podporený p. Vanya v 2019
Ministerstvo financií SR (UHP)	Expert	Ekonomický analytik / analytička	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ISP)	Expert	Senior analytička / analytik	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ISP)	Mladý odborník	Analytička / analytik verejných politík	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Mladý odborník	Sektorový / rezortný expert	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo životného prostredia SR (IEP)	Mladý odborník	Environmentálny analytik / analytička	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Ministerstvo životného prostredia SR (IEP)	Expert	Senior analytik / analytička	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Národná banka Slovenska	Mladý odborník	Výskumný pracovník NBS	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Biomedicínske centrum SAV	Expert	Špecialista pre bioinformatickú analýzu	30.11.2018	Podporený p. Karhánek v 2019
Univerzita Komenského v Bratislave (PriF)	Expert	Expert	30.11.2018	Neobsadená v rámci schémy
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (PriF)	Expert	Vedecký pracovník	30.11.2018	Podporený p. Bednarčík v 2019

Príloha č. 3 – Prehľad poskytnutých príspevkov jednotlivcom v roku 2018

Inštitúcia	Rok zaradenia pozície a typ	Osoba	Výška príspevku	Poznámka
Univerzita Komenského v Bratislave (FSEV)	2016 – expert	P. Frič	25 000 eur	Druhý príspevok
Prešovská univerzita v Prešove (FZO)	2017 – expert	M. Chmelik	25 000 eur	Druhý príspevok
Univerzita Komenského v Bratislave (FiF)	2017 – mladý odborník	S. Kuzmová	5 000 eur	Druhý príspevok
Univerzita Komenského v Bratislave (FMFI)	2017 – mladý odborník	K. Boďová	5 000 eur	Prvý príspevok
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (CIB)	2017 – expert	G. Žoldák	25 000 eur	Prvý príspevok
Ministerstvo financií SR (UHP)	2017 – mladý odborník	L. Grajcarová	5 000 eur	Prvý príspevok
Fyzikálny ústav SAV	2017 – mladý odborník	A. Herzáň	5 000 eur	Prvý príspevok
Slovenská technická univerzita v Bratislave (MTF v Trnave)	2017 – expert	M. Derzsi	25 000 eur	Prvý príspevok
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (PriF)	2017 – expert	M. Gmitra	25 000 eur	Prvý príspevok
Univerzita Komenského v Bratislave (FMFI)	2017 – mladý odborník	H. Mizerová	5 000 eur	Prvý príspevok
Žilinská univerzita v Žiline (EIF)	2017 – expert	P. Čendula	25 000 eur	Prvý príspevok
Ministerstvo financií SR (UHP)	2018 – expert	T. Hellebrandt	25 000 eur	Prvý príspevok
Trnavská univerzita v Trnave (FZaSP)	2018 – expert	S. Kucharíková	25 000 eur	Prvý príspevok
Slovenská technická univerzita v Bratislave (FChPT)	2018 – expert	P. Rajniak	25 000 eur	Prvý príspevok
Univerzita Komenského v Bratislave (JLF v Martine)	2018 – expert	V. Lučanský	25 000 eur	Prvý príspevok
Univerzita Komenského v Bratislave (FMFI)	2017 – mladý odborník	K. Boďová	5 000 eur	Druhý príspevok
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (CIB)	2017 – expert	G. Žoldák	25 000 eur	Druhý príspevok

Príloha č. 4 – Prehľad inštitucionálnej podpory schválenej v roku 2018

Inštitúcia	Názov projektu	Požadovaná suma príspevku	Schválená suma možného príspevku	Poznámka
Univerzita Komenského v Bratislave (JLF v Martine)	Identifikácia nových potenciálnych cieľov pri liečbe KRK s využitím kombinácie RNAseq a CRISPR/Cas9 technológie	81 203 eur	46 438 eur	Obsadená p. Lučanským
Slovenská technická univerzita v Bratislave (FChPT)	Začlenenie farmaceutického inžinierstva do pedagogického procesu a vedecko-výskumnej činnosti na FChPT STU v Bratislave	148 722 eur	91 198 eur	Obsadená p. Rajniakom
Trnavská univerzita v Trnave (FZaSP)	Molekulárno-epidemiologická charakteristika baktérií izolovaných z lôžkových zdravotníckych zariadení na Slovensku a jej využitie pre optimalizáciu diagnostiky a preventívnych opatrení v nemocničnej hygiene	148 017,24 eur	84 647 eur	Obsadená p. Kucharíkovou

Príloha č. 5 – Prehľad inštitucionálnej podpory vyplatenej v roku 2018

Inštitúcia	Projekt	Rok zaradenia pozície do schémy	Osoba, ktorá obsadila pozíciu	Vyplatené v roku 2018
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (CIB)	Vývoj nových biofyzikálnych metód v oblasti stability a agregácie terapeutických proteínov a ich transfer do podnikateľského biotechnologického a biomedicínskeho sektora	2017	G. Žoldák	129 274 eur
Slovenská technická univerzita v Bratislave (MTF v Trnave)	Prediktívne modelovanie nových funkčných materiálov pre technologické aplikácie	2017	M. Derzsi	97 420 eur
Univerzita Pavla Jozef Šafárika v Košiciach (PríF)	Implementácia metód štúdia elektrónovej štruktúry kvantových materiálov	2017	M. Gmitra	103 488 eur
Žilinská univerzita v Žiline (EIF)	Ukladanie slnečnej energie do obnoviteľných palív a batérií	2017	P. Čendula	87 320 eur
Univerzita Komenského v Bratislave (JLF v Martine)	Identifikácia nových potenciálnych cieľov pri liečbe KRK s využitím kombinácie RNAseq a CRISPR/Cas9 technológie	2018	V. Lučanský	46 438 eur
Slovenská technická univerzita v Bratislave (FChPT)	Začlenenie farmaceutického inžinierstva do pedagogického procesu a vedecko-výskumnej činnosti na FChPT STU v Bratislave	2018	P. Rajniak	91 198 eur
Trnavská univerzita v Trnave (FZaSP)	Molekulárno-epidemiologická charakteristika baktérií izolovaných z lôžkových zdravotníckych zariadení na Slovensku a jej využitie pre optimalizáciu diagnostiky a preventívnych opatrení v nemocničnej hygiene	2018	S. Kucharíková	84 647 eur